

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 68114-07-23 ג' נ' ג'

תיק חיצוני:

לפני כבוד השופט סארי ג'יוסי

המבקש א' ג'

נגד

המשיב ב' ג'

ספרות:

חמי בן-נן, טל חבקין [הערעור האזרחי](#)

חקיקה שאוזכרה:

חוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), תשכ"ג-1963: סע' 105

פקודת מס הכנסה [נוסח חדש] - לא מרובד: סע' 232

החלטה

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט לענייני משפחה בקריות (כב' השופטת ליאת דהן חיון) בתמ"ש [2317-01-19](#) מיום 09.07.2023 במסגרתה בוטל צו מיום 27.11.2022 ביחס להמצאת מסמכים מרשויות המס, ותחתיו נקבע כי על המבקש להמציא למומחית לכתב יד מסמכים הנוגעים לעסקאות מקרקעין אשר המבקש היה צד להם.

תמצית העובדות:

1. בין המבקש למשיב מתנהלים שלושה הליכים כדלקמן:

[תמ"ש 39543-09-17](#) - תביעה שהגיש המבקש כנגד המשיב ובנו, במסגרתה עתר להצהיר על בטלות עסקת מכר משנת 2011 ביחס למקרקעין הידועים כגוש XXXXX, חלקה XX מאדמות דלית אל כרמל.

[תמ"ש 2317-01-19](#) – תביעת המשיב כנגד המבקש במסגרתה עתר לבטל העברת זכויות במקרקעין לטובת המבקש משנת 1979, הידועים כגוש XXXXX, חלקה XX.

[תמ"ש 57594-01-21](#) - תביעת המבקש כנגד המשיב ובנו, במסגרתה עתר לביטול עסקת מקרקעין הידועים כגוש XXXXX, חלקה XX.

2. במסגרת ההליכים הנ"ל, העלו הצדדים טענות הדדיות בדבר זיוף חתימותיהם על מסמכי העברת מקרקעין, סביב אותנטיות החתימות של מי מהצדדים עליהם. נוכח כך, ביום 27.10.2021 מינה בית משפט קמא מומחית לבחינת אמיתות החתימות על המסמכים מושא המחלוקת.
3. ביום 08.12.2021 ובהסכמת הצדדים במסגרת רמ"ש 66145-11-21 בבקשת רשות ערעור על החלטה מיום 27.10.2021, נקבע כי לאחר קבלת חוות דעת המומחית, הצדדים יוכלו לפנות בשאלות ביחס לחוות הדעת ולצרף חוות דעת מטעמם.
4. ביום 10.07.2022 הודיעה המומחית לבית משפט קמא כי המבקש אינו משתף פעולה וביקשה להורות למבקש למסור לידיה את המסמכים הדרושים. בו ביום ניתנה החלטת בית משפט קמא אשר הורתה למבקש לפעול בהתאם להוראות המומחית.
5. ביום 20.07.2022 הוגשה תגובת המבקש במסגרתה טען כי המומחית מטעה את בית המשפט שכן הוא שינה את צורת חתימתו בשנים האחרונות, מחתימתו מהשנים 2002-2005. בנוסף הפנה בתגובתו את המומחית לבדיקת חתימותיו על גבי מסמכים וכתבי טענות אשר צורפו במכתב שנשלח אליה מטעמו ביום 05.01.2022 שם מופיעות דוגמאות חתימה משנים 2002-2005 כאשר המסמכים עם החתימות המקוריות נמצאים בידי רשויות המס ורשם המקרקעין.
6. ביום 24.07.2022 ניתנה החלטה נוספת מטעם בית משפט קמא שם נקבע כי על המבקש לפעול בהתאם להוראות המומחית.
7. ביום 27.07.2022 הגיש המבקש בקשה לפסילת המומחית.
8. ביום 04.08.2022 הודיעה המומחית לבית משפט קמא כי חרף ההחלטות שניתנו, טרם קיבלה מהמבקש דוגמאות חתימה מקוריות מתקופות שונות וכי טרם נענה לבקשתה לקביעת פגישה לצורך הכתבה. במסגרת כך עתרה המומחית למתן צו המופנה ללשכת רישום מקרקעין ומיסוי מקרקעין, המאפשר לה בדיקת דוגמאות החתימה במקור מהשנים הרלוונטיות.
9. ביום 18.10.2022 ניתנה החלטת בית משפט קמא אשר דחתה את בקשת פסילת המומחית ונקבע כי על המבקש למלא אחר דרישות המומחית.
10. ביום 13.11.2022 הגיש המשיב בקשה לאפשר למומחית לעיין בתיקים הנמצאים בלשכת רישום המקרקעין ובמיסוי מקרקעין הנוגעים לשלוש עסקאות מקרקעין הקשורות למבקש. ביום 21.11.2022 הגיש המבקש תגובתו במסגרתה התנגד לבקשה וטען כי אין

ב"כ המשיבים מוסמך לדרוש צווים שיפוטניים בשם המומחית לצורך השלמת חוות דעתה.

11. ביום 24.11.2022 הודיעה המומחית כי ברשותה נמצאים העתקים צילומיים של מסמכים בהם חתימות מקוריות אקראיות של המבקש וכי לצורך השלמת הבדיקה קיים הכרח לבדוק את החתימות במסמכי המקור הקרובות בזמן למועדי מסמכי המחלוקת בין השנים 2002-2005, במטרה לבחון את תכונות הכתיבה שבהן, דבר שאינו מתאפשר על דרך בדיקת העתקים צילומיים.

12. ביום 27.11.2022 ניתן על ידי בית משפט קמא צו המורה ללשכת רישום המקרקעין וללשכת מיסוי המקרקעין להזמין את התיקים המקוריים לעיון ולצילום ע"י המומחית.

13. ביום 30.03.2023 הגיש המבקש תגובתו להודעת המומחית בה טען שחלה על המסמכים המבוקשים חובת סודיות על פי דין, משלא ניתן לאשר את העיון במסמכים ללא הסכמתם של צדדים שלישיים אשר אינם צד להליך כאשר המסמכים נוגעים להם. כמו כן, טען, כי ניתן להסתפק במסמכים הנמצאים אצל רשם המקרקעין לצורך מימוש תכלית הצו מיום 27.11.2022 שהיא עיון המומחית במסמכי מקור המכילים חתימות של המבקש מלפני שנת 2005.

14. ביום 16.04.2023 הגישו רשויות המס בקשה לביטול ההחלטה והצו מיום 27.11.2022. הבקשה הפנתה להוראות הדין הרלוונטיות (ס' 105 לחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה) תשכ"ג (1963) המחילות חובת סודיות על רשות המיסים ומעניקה חיסיון גורף לכלל המידע אשר הגיע לידיה. בנוסף צוין, כי בהעדר הסכמת המבקש לא ניתן לחשוף עסקאות או שומות מושא המסמכים המבוקשים בצו. נטען בבקשת רשויות המס כי אם המשיב היה מוכיח שהמקרקעין בבעלותו, אזי היה ניתן לחשוף את העסקאות והמסמכים, על אף שהם רשומים על שם אחרים.

15. המשיב טען בתשובתו כי יש לדחות את הבקשה מיום 16.04.2023 ולאפשר למומחית עיון במסמכים שכן חובת הגילוי בתיק זה גוברת על החיסיון וכי לפי הכלל אשר מסתמן מהפסיקה נושא השימוש בחיסיון נתון לשיקול דעתו של בית המשפט תוך בדיקת נסיבות המקרה ואיזון אינטרסים ראוי בין הזכות לחיסיון לבין זכות הגילוי והעיון, תוך שבית המשפט משווה לנגד עיניו את חשיפת האמת שהיא תכליתו העיקרית של המשפט.

16. המבקש טען בתגובתו כי אין ביכולתו לאשר עיון במסמכים אשר לגביהם חלה חובת סודיות על פי דין ונוגעים לצדדים שלישיים וכי ניתן להסתפק במסמכים שבתיקים המוזכרים בצו ונמצאים בלשכת רישום מקרקעין חיפה, שם לטענתו קיימים מסמכי מקור המכילים את חתימותיו מאותה תקופה.

החלטת בית משפט קמא:

17. ביום 09.07.2023 ניתנה החלטת בית משפט קמא מושא בקשת רשות הערעור במסגרתה בוטל הצו מיום 27.11.2022 ביחס להמצאת המסמכים מרשויות המס והוחלט לחייב את המבקש להמציא מסמכים אלה למומחית.

18. נקבע כי בחינת עמדתה של המומחית מעלה, כי לא קיימת חלופה אחרת המאפשרת עריכת חוות דעת זולת המצאת המסמכים וכי חשיפתם לא תגרום לפגיעה בלתי מידתית בצדדי ג' שעה שהמבקש הינו צד לעסקה. כמו כן, נקבע, כי התובע צירף מסמכים אלה לחוות הדעת אותה הגיש לתיק והסכים תחילה שאלה יומצאו אך חזר בו מהסכמתו. על כן נקבע כי הוא מנוע מלהעלות טענות הקשורות בהמצאתם כיום.

לבסוף נקבע, כי המבקש ימציא לידי המומחית את כלל המסמכים שבמחלוקת, קרי, המסמכים המצוינים בצו מיום 27.11.2022, במקור, וזאת תוך 20 ימים. לחילופין, באותו מועד יחתום המבקש על הסרת חיסיון לרשויות והמסמכים יומצאו למומחית באופן ישיר. עוד נקבע כי על המבקש להתייצב לפני המומחית לצורך עריכת הכתבה וזאת תוך 14 ימים מיום שיתבקש לעשות כן על ידי המומחית. עוד נקבע, כי במידה ולא יעשה כן המבקש, בית משפט קמא ישקול לראות בו כמי שחוזר בו מתביעתו.

טענות הצדדים בבקשת רשות הערעור:

19. המבקש מיאן להשלים עם החלטת בית משפט קמא והגיש בקשת רשות הערעור שלפני.

20. לטענתו, שגה בית משפט קמא כאשר קבע כי המבקש נתן את הסכמתו לעיון המומחית במסמכים שבמחלוקת ולאחר מכן סירב לחתום על כתב ויתור על סודיות בנוגע למסמכים שבמחלוקת עת שנדרש לכך מטעם רשויות המס.

לטענת המבקש, שגה בית משפט קמא כאשר קבע כי המבקש צירף לחוות דעתו את המסמכים שבמחלוקת וכי די בעיון בחוות הדעת על מנת להיווכח שאין מכילות אף מסמך מהמסמכים שבמחלוקת.

לדידו של המבקש שגה בית משפט קמא כאשר קבע כי המבקש לא מילא אחר הוראות המומחית ולא התייצב לפניו לצורך עריכת הכתבה. לטענתו, הוא התייצב לפני המומחית ביום 08.11.2022.

עוד טוען המבקש כי הקביעה בנוגע לנחיצות המסמכים שבמחלוקת התבססה על תשתית עובדתית חסרה וכי ניתן להסתפק בעיון במסמכים הנמצאים בידי רשם המקרקעין ואין צורך לעיין במסמכים אשר חלה עליהם חובת סודיות על פי דין ונמצאים בידי רשויות המס.

21. לאחר שעיינתי בבקשה, מצאתי כי היא מצריכה תשובה.

22. בתשובתם טענו המשיבים, כי צדק בית משפט קמא בהחלטתו עת שקבע כי התנגדותו של המבקש להמצאת המסמכים הנדרשים אינה כדין וכי יש בה כדי לסרב ולחאריך את ההליכים, יתר על המידה. המשיבים מדגישים כי מדובר במסמכים רלוונטיים ונחוצים לצורך בדיקת חתימות אקראיות מקוריות של המשיב על מנת להשלים את חוות דעתה של המומחית.

כמו כן, טוענים המשיבים כי הם שיתפו פעולה באופן מלא עם המומחית עת הזמינו תיקים מהטאבו על מנת להציג את חתימות המבקש המקוריות המצויות בלשכת רישום המקרקעין בפני המומחית, וכי זו עיינה בחתימות אלה ביום 16.07.2023. על כן טוענים המשיבים כי כל שנותר הוא לעיין בחתימות המקוריות של המבקש עצמו המצויות במסמכים שבלשכת מיסוי המקרקעין ואו בחזקת המבקש עצמו.

עוד לטענת המשיבים, לא היה כל מקום להתנגדותו של המבקש כאשר כל מטרתו היא להכשיל ואו לסרב ואו למנוע מהמומחית להגיש את חוות דעתה וכדי לטרפד את גילוי האמת.

לאור האמור, מבקשים המשיבים לדחות את בקשת רשות הערעור ולהותיר את החלטת בית משפט קמא מיום 09.07.2023 על כנה.

דין והכרעה:

23. לאחר שנתתי דעתי להחלטת בית משפט קמא, לבקשת רשות הערעור ולתשובת המשיבים לבקשת רשות הערעור, מסקנתי היא כי דין בקשת רשות הערעור להידחות.

24. כלל ידוע הוא כי ערכאת הערעור אינה נוהגת להתערב בהחלטות הערכאה הדיונית בשאלות של גילוי ועיון במסמכים לרבות אלה המוצגים לפני מומחה שמינה, והיא תעשה כן במקרים חריגים שבהם החלטתה של הערכאה הדיונית נוגדת את הדין או גורמת לעיוות דין (ראו ח. בן נון וט. חבקין, ["הערעור האזרחי"](#), בעמ' 204, וכן [רע"א 7882/19](#) **דומיקאר בע"מ נ' כהן**, סעיף 14 להחלטת כב' השופטת י' וילנר [פורסם בבנב] (24.02.2020)).

25. ראשיתה וסופה של ההכרעה בעניין שלפני נעוצה בעמדת מומחית בית משפט בשאלת נחיצות העיון במסמכים המקוריים לשם עריכת חוות דעתה.

בל נשכח כי עסקינן במומחית בית משפט שחוות דעתה נועדה לשמש כלי עזר מרכזי המסייע לבית המשפט להכריע בסכסוך שבמוקדו מחלוקת סביב אותנטיות החתימות של הצדדים על המסמכים שבמחלוקת, כאשר זו מעוררת שאלות שדורשות מומחיות כדי להכריע בהן. עמדת המומחית בהקשר זה היתה ברורה והדגישה נחיצות העיון וכי לצורך השלמת הבדיקה קיים הכרח לבדוק את החתימות במסמכי המקור הקרובות בזמן

למועדי מסמכי המחלוקת בין השנים 2002-2005, במטרה לבחון את תכונות הכתיבה שבהן, אל מול אלה שבמסמכי המחלוקת, דבר שאינו מתאפשר על דרך בדיקת העתקים צילומיים.

ודוק: עמדת המומחית בעניין זה אף היא נסמכת על מומחיותה וניסיונה, ולא עלה בידי המבקש להפריכה.

26. אכן, בהתאם להוראת [סעיף 232 לפקודת מס הכנסה](#) [נוסח חדש] [וסעיף 105 לחוק מיסוי מקרקעין \(שבח ורכישה\)](#), משלא ניתנה הסכמתו המפורשת של המבקש, רשויות המס אינן מורשות למסור חומר חסוי. משום כך הצו מיום 27.11.2022 המופנה לרשויות המס להמציא את המסמכים בוטל בהחלטה מושא בקשת רשות הערעור.

לצד זאת נכון נהג בית משפט קמא משמצא כי קיים צורך בעיון המומחית במסמכים המבוקשים וכי במכלול השיקולים בחינת חתימות מקוריות מאותן השנים המצויות במסמכים שבידי רשויות המס ובלשכת רישום מקרקעין, נדרשת לצורך עריכת חוות דעתה של המומחית, בפרט משנטען ע"י המבקש כי חל שינוי בכתב ידו או בחתימתו של המבקש ובהתחשב בעובדה כי המומחית נתנה דעתה לחשיבות העיון בחתימות המקוריות המופיעות שם לשם עריכת השוואה בין לבין החתימות שבמחלוקת ולצורך עריכת חוות דעתה.

27. אמנם, גם בהינתן התכלית שמאחורי עיון המומחית במסמכים, יש לאזן בין תכלית גילוי האמת לבין ערכים נוספים הראויים להגנה, כשהמבקש מציג שיקול אחד שאין להגזים בערכו בנסיבות דן, והוא הפגיעה האפשרית בצדדי ג' ובחיסיון מידע הקשור אליהם, אותו ניתן לצמצם על דרך עיון המומחית בלבד במסמכים המקוריים. בהמשך שעה שתציג או תצרף לחוות דעתה העתק צילומי מהם, תדאג להשחיר פרטים הנוגעים לצד ג', ככל שישנם, שהרי חתימת המבקש היא הרלוונטית בלבד.

28. אשר על כן, אני דוחה את בקשת רשות הערעור.

29. המבקש ישלם למשיב את הוצאותיו בסך של 5,000 ₪.

30. מתוך העירבון שהופקד תעביר המזכירות את הסך של 5,000 ₪ לידי ב"כ המשיב, עבור המשיב ובגין ההוצאות שנפסקו לטובתו. היתרה ככל שתיוותר, תועבר לידי ב"כ המבקש.

מותר לפרסום לאחר מחיקת שמות הצדדים והשמטת פרטים מזהים.

ניתן היום, ח' טבת תשפ"ד, 20 דצמבר 2023, בהעדר הצדדים.